

Fotooppgave

1. - 4. trinn

KOMPOSISJON

Når vi tegner eller maler et bilde, velger vi hvordan penselen eller blyanten kan lage former. Vi kan tegne en grønn strek nederst som vi skjønner er en grønn sommereng eller gressplen. En blå strek blir til himmel og en gul runding blir til en sol. Vi kaller det å komponere et bilde, når vi setter sammen former til noe vi kan kjenne igjen.

Når vi bruker kamera, ligger alle formene foran oss. Hvordan kan vi komponere da? Hvordan kan vi velge hva som skal bli et bilde?

Med kamera, eller telefon, handler det nettopp om å velge. Vi står foran et kjempestort kakebord, og skal velge den riktige kaka (for alle vet jo hvor kjedelig det er å bli kvalm av å spise for mye kake som ikke smaker godt en gang). Vi kan øve oss med å bruke øynene våre.

For eksempel kan vi se etter runde former.

Hva fins rundt deg? Kanskje en lampe, en ball, et øye og en klokke?

Hva ser du?

Visste du at bilder som er tatt med et kamera, kalles fotografi?
Og at ordet fotografi betyr å tegne med lys? Uten lyset kan verken vi eller kameraet se noe.

Her ser du noen bilder som finnes i samlingen til Preus museum. Her har fotografer og kunstnere komponert fotografiene sine med rundinger på forskjellig måte. Hvilket bilde liker du best?

Lotte Jacobi, Niura Norskaya, 1929. Preus museums samling

Lotte Jacobi (1896 - 1990) var en tysk fotograf.

Her har hun tatt bilde av en danser med en stor, rund hatt. Hodet til danseren er nesten som et egg som balanserer på kanten. Hatten fyller nesten hele resten av bildet.

Carl Strüwe, Tverrsnitt av en kråkebolle, 1926 - 1959. Preus museums samling

Carl Strüwe (1898 - 1988) var en tysk grafiker og fotograf. Det er umulig å gjette hva han har tatt bilde av her, for det er noe vi ikke kan se med øyet vårt. Han tok nemlig bilder gjennom mikroskop, og dette er et bilde tvers gjennom en kråkebolle. Han var den første som lagde kunstbilder med mikroskop.

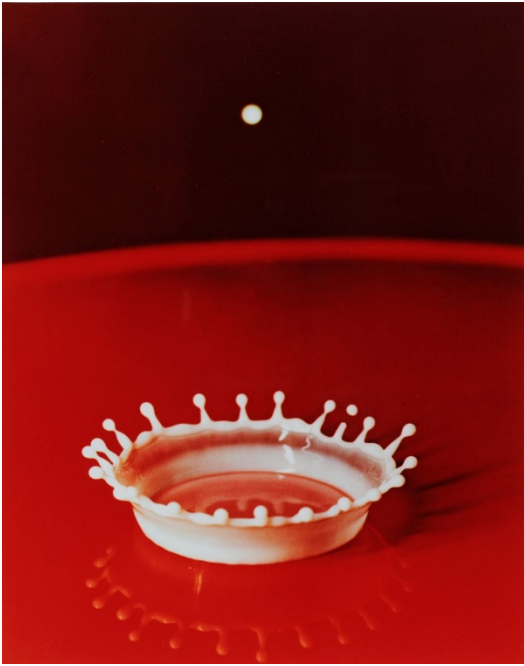
Mads Teglers, Winking of an Eye, 2010. Preus museums samling

Endelig et bilde av en kake! Mads Teglers er en dansk motefotograf. Han tar gjerne bilder som ikke ligner typiske, perfekte reklamebildet, men mer sånne bilder vi alle kan ta. Her av en bursdag (og i serien er det en som feirer helt alene). Er dette en av de gode kakene, tror du?

Man Ray, Light strips, 1921-28. Preus museums samling.

Man Ray (1890 - 1976) var en amerikansk kunstner som drev med mye forskjellig, både maling og fotografi. På 1920-tallet eksperimenterte han med å legge figurer på et papir som reagerte på lys. Figurene lagde skygger og avtrykk på papiret.

Harold Edgerton, Splash of a milk drop, 1957. Preus museums samling.

Plask! Se for en perfekt runding det ble! Som en liten hvit krone. Men i samme øyeblikk som bildet ble tatt, ble også krona borte. Det er nemlig en meledråpe som treffer en rød tallerken, og fotografen Harold Edgerton (1903-1990) hadde utviklet en spesiell teknikk som lot han fotograferte ekstremt fort. Serien kalte han «Seeing the unseen» - å se det usette.

Oppgave

- Du skal bruke et kamera, det kan gjerne være en telefon.
- Se rundt deg. Kan du finne noe rundt? Fotografer ulike runde ting
- Velg ut en rund ting du skal forske mer på, som er din favorittrunding. Ta bilde av den fra ulike vinkler: rett forfra, under, ovenfra, fra siden. Ta bilde så rundingen er midt i bildet, og på siden i et hjørne. Fotografer på avstand, gå nærmere, og til slutt så tett på at rundingen fyller hele kameraet.
- Se gjennom bildene av favorittrundingen.
Velg det bildet som er favorittbildet av favorittrundingen. Hvorfor ble det så bra?
Velg det bildet du likte minst av favorittrundingen. Hvorfor ble det ikke så bra?

Ofte når vi ser noe, kjenner vi om vi liker det eller ikke, men vi har kanskje ikke alltid ordene for hvorfor. Tenk på bordet med alle kakene igjen. Se for deg sjokoladecake, muffins, boller, bløtkake og kanskje andre kaker du liker. Hvordan ser den aller beste kaka ut? Hvilken form, farge? Hvordan lukter den, hvordan smaker den?

Litt på samme måte er det med bilder. De har former, skygger og lys, noen ganger farger. De kan prøve å fortelle oss noe, eller få oss til å bruke fantasien vår. Ofte minner de oss om noe vi har sett før. Noen ganger minner de så mye om noe, at de nesten har lukt, smak eller lyd!

Både når vi skal se, og når vi skal beskrive det vi ser, er det fint å øve seg.
Hvilke ord kan vi bruke?